

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΦΟΒΟΣ

«...πως ημείς εκφευξόμεθα
τηλικαύτης αμελήσαντες σωτηρίας»

Ο Θεός προσκαλεί στη ζωή Του τον κάθε άνθρωπο με ακατανόητους τρόπους και ο άνθρωπος δέχεται ή απορρίπτει την πρόσκλησή Του ανάλογα με την ποιότητα της δικής του ζωής, την ευταξία ή αταξία των δυνάμεων της ψυχής του και τη στάση του νου και της καρδιάς του απέναντι στο Θεό. Ο απ. Παύλος κινούμενος από μεγάλη αγάπη για τους «αδελφούς του κατά σάρκα» Εβραίους, προσπαθεί με την επιστολή του να τους βοηθήσει, ώστε να ανταποκριθούν θετικά στην κλήση που τους απηύθυνε ο Θεός, κατ' αρχήν δια του Υιού Του και κατόπιν δια «των ακουσάντων» το κήρυγμα Εκείνου. Πριν δούμε τον τρόπο με τον οποίο ο απ. Παύλος στηρίζει τους Χριστιανούς των Ιεροσολύμων, πρέπει να επισημάνουμε ορισμένα θεμελιώδη πράγματα.

Το μυστήριο της ελευθερίας

Η σχέση του ανθρώπου με το Θεό είναι ένα μυστήριο. Ο Θεός, σύμφωνα με τον απ. Παύλο, «πάντας ανθρώπους θέλει σωθίηναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν» (Α' Τιμοθ. 2,4) όμως δεν αποκτούν όλοι «επίγνωσιν αληθείας», ούτε επίσης όλοι σώζονται. Ενώ, δηλαδή, είναι γεγονός «ότι ουκ αδυνατήσκει παρά τω Θεώ παν ρήμα» (Λουκ. 1,37), εν τούτοις δε γίνεται πάντα αυτό που θέλει ο Θεός. Αντιστέκεται στο θέλημά Του το θέλημα του ανθρώπου. Έχουμε, οι άνθρωποι, ακόμη και απέναντι στο Θεό, την ελευθερία της επιλογής.

Αυτή η ελευθερία μας είναι απαραβίαστη, έχει όμως κάποιες προϋποθέσεις. Μέσα στο πλαίσιο της ζωής μας όλα τα πράγματα έχουν κάποια αιτία, όλες οι πράξεις έχουν κάποια κίνητρο. Η ελευθερία μας, δηλαδή, δεν είναι πλήρης. Ως δημιουργημένα και θνητά όντα για να κινηθούμε χρειαζόμαστε αφορμές και αιτίες. Η αναίτια κίνηση, η πλήρης ελευθερία, ανήκει μόνο στο Θεό. Πως, λοιπόν, ενεργοποιείται πνευματικά η ψυχή μας; Πως κινείται η θέλησή μας στην υπακοή του θελήματος του Θεού; Πως γεννιέται και αυξάνει η πίστη;

Αυτά τα «πως» είναι πάνω από τις ερμηνευτικές ικανότητες του ανθρώπου. Πάντως, είναι γεγονός ότι ο άνθρωπος ελκύεται από το Θεό. Σε κάποιες φάσεις, μάλιστα, της ζωής του, χωρίς ο ίδιος να το «προγραμματίζει», ενεργοποιείται πνευματικά. Γεννιέται μέσα του η πίστη. Ζει τότε, για κάποιον καιρό, μια αναγέννηση της υπάρξεως του. Σε όλα βρίσκει θεολογικό νόημα. Αλλά, αυτό δεν κρατά συνήθως πολύ, διότι πάλι βυθίζεται στις βιωτικές μέριμνες και υποτάσσεται στη σαρκική λογική. Η πείρα των αγίων μας διδάσκει ότι ο Χριστιανός ζει τέτοιες εναλλασσόμενες καταστάσεις, μέχρι να μάθει να διακρίνει τη δωρεά του Θεού. Γιατί ο Θεός επισκέπτεται τον άνθρωπο και τον προσκαλεί στη ζωή Του. Ο Χριστός το είπε καθαρά στους μαθητές Του: «ουδείς δύναται ελθείν προς εμέ, εάν μη ο Πατήρ ο πέμψας με ελκύση αυτόν» (Ιωάν. 6,44). Η γέννηση της πίστεως δεν οφείλεται στην ανθρώπινη θέληση, αλλά στη δωρεά του Θεού. Στη θέληση και σύνεση του ανθρώπου οφείλεται η διατήρηση και αύξηση της πίστεως. Ο Θεός μας δίνει δώρο τη Του, την οποία θέλει ελεύθερα να αξιοποιήσουμε. Σ' αυτό το σημείο κρίνεται η στάση μας απέναντι στο Θεό και το αιώνιο μέλλον μας.

Ο αφυπνιστικός φόβος

Οι χριστιανοί των Ιεροσολύμων, μέσα στους πειρασμούς που αντιμετώπιζαν, είχαν χάσει, όπως φαίνεται, την έμπνευσή τους και άρχισαν να κλονίζονται. Ο απ. Παύλος, για να τους στηρίξει με την επιστολή του, στρέφει κατ' αρχήν την προσοχή τους στη σωστή ερμηνεία των Προφητών, οι οποίοι δείχνουν την υπεροχή του Χριστού, σε σχέση με τα

αγγελικά τάγματα και κατόπιν προσπαθεί να τους εμπνεύσει φόβο, λέγοντάς τους ότι, αν κάθε παρακοή σε λόγους που μετέδωσαν άγγελοι «έλαβεν ένδικον μισθαποδοσίαν», πως εμείς θα ξεφύγουμε την τιμωρία αμελώντας για τη σωτηρία που μας κήρυξε ο Χριστός;

Η αίσθηση ενός μεγάλου κινδύνου, ο φόβος μιας επερχόμενης απώλειας, βοηθά στην αποτίναξη της πνευματικής ραθυμίας και στη στροφή της παραλελυμένης ψυχής προς το Θεό. Η αίσθηση αυτού του φόβου είναι αφυπνιστική και σωτηρία. Αυτός ο φόβος όμως έχει προϋποθέσεις. Δε δημιουργείται τεχνικά, ούτε είναι ένας ψυχολογικός τρόμος. Είναι μια καθαρτική επίσκεψη του ειρηνοποιού Πνεύματος του Θεού. Πρέπει να έχει αποκτήσει κανείς προσωπική σχέση με το Χριστό, για να φοβάται την αποστροφή του προσώπου Του. Όταν ο απ. Παύλος γράφει: «...τηλικαύτης αμελήσαντες σωτηρίας», απευθύνεται σε χριστιανούς που είχαν γεύση αυτής της σωτηρίας και προσπαθεί με το λόγο του να την επαναφέρει στη μνήμη τους, ώστε να τους ενισχύσει στην πνευματική τους πορεία.

Η καλλιέργεια του υγιούς φόβου, μέσα στο πλαίσιο της εκκλησιαστικής ζωής, είναι μια άσκηση που συντελεί στη διατήρηση και αύξηση της έμπνευσης για ζωή σύμφωνη με το θέλημα του Θεού.

Π. Θ.Α.Β.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Εβρ. α' 10-β' 3)

Άγγελοι, τα λειτουργικά πνεύματα

Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, ὡς ἱμάτιον καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρῶμεν. Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη.

Μετάφραση της Αποστολικής περικοπής

Στην αρχή, Σὺ Κύριε τὴ γῆ θεμελίωσες καὶ ἔργα τῶν χειρῶν Σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ θα καταστραφούν, ἀλλὰ Σὺ παραμένεις. Ὅλοι θα παλιώσουν σαν ἔνδυμα, σα μανδύα θα τοὺς τυλίξει καὶ θα ἀλλάξουν. Σὺ ὅμως εἶσαι ὁ ἴδιος καὶ τὰ ἔτη Σου δε θα τελειώσουν. Σε ποιὸν δε ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους εἶπε ποτὲ ὁ Θεός, κάθησε στα δεξιά μου ἕως ὅτου κάνω τοὺς ἐχθρούς σου υποπόδιον τῶν ποδῶν σου; Δεν εἶναι ὅλοι πνεύματα που υπηρετοῦν καὶ ἀποστέλλονται για υπηρεσία χάριν ἐκείνων, που μέλλουν να κληρονομήσουν σωτηρία; Γι' αὐτὸ πρέπει εμείς να προσέχουμε περισσότερο σε ὅσα ἀκούσαμε, μη τυχόν απομακρυνθούμε ἀπ' αὐτά. Διότι ἐάν ὁ λόγος, ὁ ὁποῖος κηρύχθηκε δι' ἀγγέλων εἶχε κύρος καὶ κάθε παράβαση καὶ παρακοὴ ἔλαβε δίκαιη ἀνταπόδοση, πῶς θα ξεφύγουμε εμείς, ἐάν δείξουμε ἀμέλεια για μια τόσο μεγάλη σωτηρία; Ἡ σωτηρία αὐτὴ ἀρχισε να κηρύττεται ἀπὸ τον Κύριο, ἐπειτα μας βεβαιώθηκε ἀπὸ ἐκείνους που τὴν ἀκούσαν